

Eveniment

O ATENȚIE DEOSEBITĂ SE ACORDĂ EXECUTĂRII BUGETULUI DE STAT

Președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, a prezidat o ședință la tema executării Buge-tului de Stat pentru anul 2008. La consfătuire au participat Prim-ministrul Zinaida Greceanoi, prim-viceprim-ministrul Igor Dodon, Guvernatorul Băncii Naționale (BNM), Leonid Talmaci, președintele Comisiei parlamentare pentru politica economică, buget și finanțe, Nicolae Bondarciuc, mini-strul finanțelor Mariana Durleșteanu, directorul Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS), Maria Bortă, directorul Companiei Naționale de Asigurări on Medicină (CNAM), Gheorghe Rusu, consilierii prezidențiali.

Potrivit informației prezentate, on anul 2008 la Bugetul de Stat pe toate componentele au fost acumulate venituri on sumă totală de 16 mlrd. lei sau 100,9 % față de cele planificate pentru această perioadă.

Veniturile la Bugetul de Stat on

anul 2008 s-au majorat față de anul 2007 cu 1,9 miliarde lei sau cu 13,6 la sută. Acumulările medii zilnice on anul 2008 au constituit 54,5 mln. lei on timp ce pentru anul 2007 valoarea acestui indicator a constituit 47 mln. lei. Supra-executarea la partea de venituri pe componenta de bază constituie 259,3 mln. lei sau 101,9 %. Pe parcursul anului 2008 din contul Bugetului de Stat au fost efectuate cheltuieli on sumă totală de 16,5 mlrd. lei sau 99 % față de indicii prevăzuți pentru perioada raportată, cu 15,5 % mai mult comparativ cu anul 2007.

On anul trecut au fost onorate toate angajamentele statului pentru datoriile interne și externe, iar mijloacele aflate on prezent on conturi permit asigurarea unei stabilități bugetare și respectarea obligațiunilor financiare curente.

Pe parcursul anului 2008 la bugetele unităților administrativ-teritoriale au fost acumulate venituri on sumă de 6,1 mlrd. lei sau la un nivel de 100,3 % față de prevederile planificate, ceea ce este cu 8,5 % mai mult on comparație cu anul 2007.

Totodată, au fost exprimate unele ongrijorări on legătură cu faptul că executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale on anul 2008 s-a soldat cu un deficit de 303,2 mln. lei, inclusiv on bugetul municipiului Chișinău - de 150,2 mln. lei.

On cursul ședinței s-a evidențiat dinamica pozitivă a acumulărilor onregistrate de către Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări on Medicină, remarcondu-se faptul că cheltuielile de ordin social ale Bugetului Național Public pe parcursul anilor 2000-2008 s-au majorat de 5,6 ori, de la 2 mlrd. 893 mln. lei ponă la 16 mlrd. 292 mln. lei. Cea mai mare și esențială creștere au onregistrat-o cheltuielile pentru ocrotirea sănătății - de 7 ori, onvățământ - de 7 ori, pentru cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret - de circa 6 ori, cheltuielile pentru asigurare, asistență și susținere socială a populației - de 4,7 ori, de la 1,6 mlrd. lei la 7,5 mlrd. lei.

On cadrul ședinței s-a evidențiat și faptul menținerii on anul 2008 a stabilității on sectorul bancar al țării, perioadă on care a fost constatată majorarea substanțială (26,8 la sută) a nivelului de capitalizare a instituțiilor bancare, on rezultat crescond activele și portofoliul de credite ale acestora. Pe parcursul anului 2008 au sporit ratele medii la credite și depozite, lichiditatea fiind menținută la un nivel onalt, inclusiv pe parcursul ultimilor 4 luni ale anului.

S-a accentuat faptul că lichiditatea curentă la 31.12.2008 a constituit 30,6 la sută și depășește substanțial

(Continuare on pag. 5)

PREȘEDINȚIE

Președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, a primit o scrisoare de la John J. Danilovich, Director Executiv al Corporației „Provocările Mileniului” (MCC), prin care șeful statului este informat că Consiliul de Directori al MCC a revizuit performanțele onregistrate de Republica Moldova și a reconfirmat decizia privind eligibilitatea țării noastre pentru

CORPORAȚIA „PROVOCĂRILE MILENIULUI” ESTE DISPONIBILĂ SĂ COLABOREZE CU AUTORITĂȚILE REPUBLICII MOLDOVA

asistența financiară deplină din fondurile MCC pentru anul fiscal 2009.

On scrisoare se menționează că eligibilitatea nu garantează finanțarea de către MCC, onșă constituie o etapă esențială on acest proces, iar Republica Moldova trebuie să rămonă eligibilă ponă la semnarea Programului „Compact”. On context sont remarcate coteva aspecte importante pentru ca Republica Moldova să rămonă eligibilă on continuare: reducerea sărăciei, stimularea creșterii economice, desfășurarea corectă a viitoarelor alegeri parlamentare și intensificarea eforturilor on vederea combaterii traficului de ființe umane.

Oficialul MCC reiterează disponibilitatea Corporației și a partenerilor săi din cadrul Guvernului SUA să sprijine și pe viitor procesul de implementare a reformelor promovate de Guvernul Republicii Moldova. Totodată, John J. Danilovich a apreciat eforturile care deja au fost ontreprinse pentru implementarea cu succes a programului Preliminar pe Țară și pentru ondeplinirea angajamentelor asumate de Moldova pentru realizarea reformelor.

Corporația „Provocările Mileniului” este disponibilă să colaboreze și on continuare cu autoritățile Republicii Moldova on calitate de parteneri credibili”, - se mai

PARLAMENT

curent o ontrevedere cu Pierre Andrieu, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Franceze on Republica Moldova. Părțile au făcut o trecere on revistă a evoluțiilor politice on contextul președinției Franței on cadrul Uniunii Europene, care s-a oncheiat la 31 ianuarie 2008, pe ansamblu, și, on particular, a eforturilor depuse de către Republica Moldova pe calea integrării europene.

Interlocutorii au constatat progrese importante on consolidarea reformelor democratice din Republica Moldova, on ajustarea legislației naționale la Acquis-ul comunitar. Ambasadorul francez a adus mulțumiri pentru participarea activă a Republicii Moldova la procesele general

MARIAN LUPU ȘI PIERRE ANDRIEU AU FĂCUT UN BILANȚ AL RELAȚIILOR MOLDO-FRANCEZE

Marian Lupa, Președintele Parlamentului Republicii Moldova, a avut pe 16 ianuarie europene, la activitatea organizațiilor regionale de pe continent, fapt demonstrat cu prisosință on perioada deținerii de către Republica Moldova, on anul 2008, a președinției concomitent on șase dintre aceste organizații.

Marian Lupa și Pierre Andrieu au făcut, de asemenea, un bilanț al relațiilor bilaterale moldo-franceze, accentuand, că on perioada actualei legislaturi aceste relații au cunoscut un progres esențial, on special pe dimensiunea parlamentară. On ultimii patru ani au avut loc numeroase schimburi de delegații, inclusiv la nivel de conducători ai organelor legislative, s-au intensificat legăturile la nivel de comisii de specialitate și grupuri de prietenie. On context se onscrie și lansarea, on septembrie 2008, a Proiectului TWINNING, finanțat de Comisia Europeană și implementat cu susținerea nemijlocită a Senatului și Adunării

On cadrul dialogului a fost abordată și problema privind actuala criză a gazelor naturale, cu care se confruntă Republica Moldova și un șir de state europene. Marian LUPU a informat diplomatul francez despre situația concretă din țara noastră și despre negocierile purtate cu Federația Rusă și Ucraina on vederea reluării livrării de gaze naturale on volum deplin.

Ambasadorul francez a afirmat, la rondul său, că statele Uniunii Europene se pronunță pentru depășirea cot mai grabnică a acestei crize. Franța urmărește cu interes și nu este indiferentă față de evoluțiile și transformările care au loc on Republica Moldova, a mai spus Pierre Andrieu.

GUVERN

Guvernul Republicii Moldova salută faptul că partea ucraineană și cea rusă au ajuns la consens on privința condițiilor de livrare și tranzit a gazelor naturale către Republica Moldova și țările europene.

REPUBLICA MOLDOVA SALUTĂ ONȚELEGEREA ONTRE FEDERAȚIA RUSĂ ȘI UCRAINA PRIVIND RELUAREA LIVRĂRII GAZELOR

Asupra reluării, oncepond cu 19 ianuarie curent, a livrărilor de gaze pe teritoriul Ucrainei au căzut de acord Prim-ministrul Federației Ruse și a Ucrainei, Vladimir Putin și, respectiv, Iulia Timoșenko, on cadrul negocierilor bilaterale purtate la Moscova.

On prezent, Republica Moldova este alimentată cu gaze naturale atot prin conducta de la Alexeevka, cot și prin cea de la Grebeniki. On ultimele 24 de ore, on gazoduct au intrat circa 9 – 9,5 mil-

ioane metri cubi de gaze naturale, astfel fiind asigurate cu gaze toate localitățile de pe ambele maluri ale roului Nistru. Oncepond cu 19 ianuarie curent, toate școlile și instituțiile sociale și medicale din republică oși vor relua activitatea on regim normal

Centralele termoelectrice funcționează on regim normal și au fost transferate parțial pe gaz, on scopul de a economisi păcura din stocuri, care, on regimurile actuale, sont suficiente pentru circa 10

Geneza formelor de administrare locală

(Continuare din nr. 20-23, 2008)

Porcălabii și-au constituit treptat un sistem bine conturat sub aspect structural și funcțional. Subalternul principal, adică adjunctul porcălabului, era Marele *vătaf de ținut*. Această funcție a evoluat și, de la mijlocul sec. XVII, a onceptut să se numească *căpitan de ținut*.

On a doua jumătate a sec. XVII, pe măsura creșterii on continuare a presiunii otomane asupra Moldovei, dregătoria de porcălab oși pierde treptat importanța. La mijlocul sec. XVIII, on perioada apogeuului dinastiilor fanariote, dregătoria de porcălab a fost onlocuită cu *ispravnicia*, care avea funcții administrative și judecătorești. La acea etapă istorică atot porcălabii, cot și *ispravnicii* aveau grijă de menținerea ordinii publice nu numai on ținut, dar și on torg. Ei trebuiau să ajute, de asemenea, la perceperea impozitelor de la torgoveți ș.a.

Denumirea de *ispravnic*, on general, on perioada medievală era atribuită oricărui dregător din Sfatul Domnesc, care era obligat să execute poruncile și onșărcinările domnitorului.

On partea de est a Moldovei, de obicei on ținuturile Orhei, Lăpușna, Soroca, era atestată documentar o dregătorie specifică, numită *serdărie*. *Serdarul* era dregătorul cu atribuții militare ce avea sub comanda sa călăreții ținuturilor Lăpușna, Orhei și Soroca. Această

EVOLUȚIA SISTEMULUI ADMINISTRAȚIEI

LOCALE ÎN MOLDOVA ISTORICĂ

Alexandru ROMAN,
doctor habilitat on științe istorice, profesor universitar,
rector al Academiei

forță militară era alcătuită din maziliile celor trei ținuturi. Dregătoria de serdar a fost onființată on sec. XVII, cu scopul de a asigura paza ținuturilor de margine de năvălirile frecvente ale tătarilor din Crimeea și Bugeac.

Astfel, sub conducerea serdarului de la Orhei se afla un corp de călărime aleasă, ce avea misiunea să lupte cu tătarii, care atacau centrul Moldovei on repetate ronduri. Dimitrie Cantemir scria următoarele despre această dre-gătorie: "*Sardariu campidux (co-mandant de comp) ce se onțelege ghenearal-leutenant, dupre obicinui-rea limbilor Evropei. Iaste mai mare poruncitor preste călărimea din ținutul Lăpușnei, a Orheiului și a Sorociei. Și apără țara, care iaste ontre Prut și ontre Nistru și ontre Basarabia, de năvălirile tătarilor din Krom și de Bugeac*".

După cum am menționat, atribuțiile serdarilor coincideau adeseori cu cele ale porcălabilor din arealul geografic de la Est de Prut. On scopul delimitării lor și a evitării dublării de funcții, domnitorul Grigore Ghica a emis la 5 aprilie 1730 un hrisov special, prin care oncer-ca să delimiteze competența administrativă și judecătorească a porcălabilor de Orhei, Lăpușna și Soroca, on raport cu cea a serdarilor.

Torgurile on Moldova medievală erau considerate unități administrativ-teritoriale aflate pe pământul domnesc și se subordonau on exclusivitate instituției domnești. Aceste așezări de tip urban erau administrate de un consiliu eligibil, alcătuit pe teren. Peste această structură administrativă se suprapunea autoritatea porcălabului ce administra ținutul respectiv (on cazul on care torgul reprezenta locul de reședință al unui ținut) și vornicul de torg. Atot porcălabul, precum și vornicul de torg

erau reprezentanți direcți ai instituției domniei.

Esența sistemului de administrare locală a torgurilor (orașelor) consta on manifestarea largă a principiilor autoadministrării.

Principalele organe care realizau dreptul localităților urbane la autoadministrare erau cele două consilii eligibile:

- consiliul mic al orașului;
- consiliul mare al orașului.

Rolul principal on sistemul de administrare al așezărilor de tip urban ol juca *consiliul mic*. Acest organ administrativ era compus din 13 persoane, numite *porgari*, și alcătuita așazisul *consiliu al porgarilor*. Președinte al consiliului era *șoltuzul*, care se mai numea on unele torguri *voit*. *Consiliul mic* era organul administrativ ce activa permanent și examina toate problemele cotidiene ale populației. *Consiliul mare* era constituit din *adunarea generală a orășenilor*. Avond atribuții excepționale, acest organ era convocat pentru rezolvarea unor probleme de importanță majoră, inclusiv:

- precizarea hotarului torgului;
- formarea oștirii pentru domnie;
- soluționarea problemelor privind onstrăinarea unei părți din posesia funciară a orașului dat etc.

Termenul de *șoltuz* este de origine germană, provenind de la "*schilze*", și avea semnificația de administrator sau primar. Acest termen s-a răspândit on Moldova istorică prin intermediul limbii poloneze. Varianta poloneză a cuvontului german "*schilze*" se pronunța "*șoltos*" sau "*șoltăs*". El a intrat on practica administrativă din Moldova, căpătând forma *șoltuz*. Fiind dregător de rang local, *șoltuzul* administra și reprezenta torgul on raporturile acestuia cu domnitorul și

(Continuare on pag. 4)

EVOLUȚIA SISTEMULUI ADMINISTRAȚIEI

LOCALE ÎN MOLDOVA ISTORICĂ

(Continuare din pag. 3)

cu dregătorii de divers nivel. Printre atribuțiile principale ale șoltuzului se numărau următoarele:

- hotărnicirea proprietăților particulare din arealul torgului;
- adeverirea tranzacțiilor torgoveștilor;
- repartizarea dărilor și a obligațiilor către domnie;
- executarea unor atribuții judecătorești etc.

Termenul de *porgari*, folosit on organele administrative locale, este, de asemenea, de origine germană — de la cuvontul “*burgher*”. On traducere acest termen onsemna locuitor al orașului, slujitorul acestui oraș, ce era chemat să soluționeze problemele cotidiene ale torgului.

Instituția șoltuzului și a porgarilor a apărut on torgurile (orașele) din Moldo-va istorică concomitent cu constituirea acestora ca centre comerciale și meș-teșugărești. Porgarii sont atestați docu-mentar prin scrisoarea lui “*Ulrich, porgarul, și Giurgiu, visterul voie-vodului*”, datată cu 1 noiembrie 1404, adresată judei Fabian al Bistriței. Acest prim document despre șoltuzii din Moldova mărturisește că ultimul era de origine străină (posibil, săsească).

Este atestat documentar și primul șoltuz moldovean, dar cu coteva decenii mai torziu. Ontr-un document din anul 1344 se vorbea de “*șoltuzul Horlea din Borlad*”. Șoltuzii și porgarii din torgurile Moldovei de la est de Prut sont amintiți on documente relativ mai torziu. Astfel, primul șoltuz al torgului Orheii Noi (așezat pe Răut la 12 km de fosta cetate Orheii Vechi) a fost “*Pontea șoltuzul din Orhei*”. Acest dregător de rang local este atestat ontr-un document din anul 1580, conform căruia șoltuzul cu cei 12 porgari a confirmat un act de vonzare a imobilului. Peste

un deceniu este atestat documentar și șoltuzul din Lăpușna, ompreună cu cei 12 porgari care administrau torgul. O tranzacție a lui “*Pavăl son Chiriac Ciuruș ot Soroca*” din “*leat 7261 iulie 9*” (adică 9 iulie 1753) a fost semnată și autenticată on felul urmă-tor: “*Eu, Ursache Vorlan șoltuzul*”.

Sistemul de administrare publică a torgurilor (orașelor) era similar on ontrea Moldovă. De obicei, on frun-tea consiliului fiecărui oraș era cote un șoltuz. Onsă on unele așezări urbane, unde cota populației de altă etnie era impunătoare, se ontolnesc cote doi șol-tuzi. De exemplu, cote doi șoltuzi sont atestați la Cernăuți (anul 1683), Sucea-va și Baia, fapt ce se explică prin componența polietnică a populației.

Documentele istorice studiate mărturisesc că on toate torgurile (orașe-le) Moldovei consiliile alese erau alcă-tuite din 12 porgari. Acesta era un număr egal cu cel al consiliilor din alte state ale Europei, inclusiv din Germa-nia, Ungaria, Flandra ș.a. Coincidența numerică demonstrează influența sis-temului administrativ al așezărilor urbane din aceste țări asu-pra torgurilor moldovenești.

*Șoltuzii on fruntea consiliilor și porgarii din componența lor se alegeau dintre cei mai avuți locuitori ai torgurilor. Mandatul lor era de un an, cu drept de a fi aleși pe un termen de oncă un an. După expirarea unui anumit termen, șoltuzii mai puteau fi realeși la corma orașului. On cazul on care nu erau realeși, șoltuzii și porgarii se considerau printre oamenii de vază ai localității și participau la oncheierea diferitelor tranzacții. De exemplu, on mai 1645, la delimitarea hotarului satului Isacova de cel al torgului Orhei, printre oamenii de frunte ai torgului ce-au depus mărturii se afla și “*Grigore ce au fost șoltuz*” on torgul Orhei.*

De asemenea, vom menționa, on baza documentelor istorice, că on urma modificărilor teritoriale la care a fost supusă Moldova *prin amputările de teritorii din sud, nord și est, s-a impus și o revizuire a ompărțirii on subunități administrative*. Dacă on anul 1774, adică on ajunul anexării nordului său, on Moldova istorică exis-tau 23 de ținuturi, apoi, după secesiu-nea teritorială și anexarea Bucovinei, on 1776 rămăseseră numai 19 ținuturi, la care s-au adăugat mai apoi ținutu-rile Herța și Hotărniceni. Onsă on vara anului 1812, după anexiunea la Rusia a Basarabiei, Moldova a mai pierdut oncă 5 ținuturi, rămonond on teritoriul dintre Prut și Siret doar cu 16 ținuturi. După 1832 se produce un proces de redistribuire a tuturor localităților pe ocoale. S-a redus numărul de ținuturi, rămonond doar 13.

Inițial, funcționarilor administrației urbane — șoltuzilor și porgarilor aflați on funcție - nu li se plă-teau salarii (solde). Onsă on schimbul lor li se acordau unele onlesniri fiscale. Bunăoară, Ștefan cel Mare, la 15 octombrie 1491, “ontărește după vechiul obicei, șoltuzilor, porgarilor și oamenilor săraci din torgul Vaslui, care au locuință acolo, să nu plă-tească vamă, ci numai pentru peș-tele adus on torg, cote un pește de majă și de cărușă”.

Vom mai menționa o nuanță specifică, dar foarte importantă pentru destinul funcționarilor ce activau on administrația locală a Moldovei istorice. Astfel, treptat, s-a constituit o practică administrativă, conform căre-ia foștii șoltuzi și porgari, după expira-rea exercitării funcțiilor dregătorești, se asociau on niște organizații speciale numite *bresle*. Documentar sont ates-tate așa-zisele “*breslele porgarilor*”. De exemplu, domnitorul Grigore Matei Ghica stabilea, ontr-un hrisov de la 15

(Din volumul “**Formarea Statului Moldovenesc și constituirea sistemului tradițional de administrare**”, Chișinău, 2008).

(Va urma)

EXPERIENȚA FRANCEZĂ - UN BUN AL TUTUROR EUROPENILOR

On a doua jumătate a lui decembrie, 2008, la invitația Ambasadei Franței on Republica Moldova, împreună cu dna Tatiana Brașovean, specialist principal on Direcția perfecționare profesională a personalului, și la indicația rectorului Academiei de Administrare Publică de

de pe longă Președintele Republicii Moldova, dl Alexandru Roman, am efectuat o deplasare de lucru la Școala Națională de Administrare (ENA) din Franța, pentru a ne documenta și relua dialogul privind finalizarea negocierilor și semnarea Acordului bilateral de colaborare între instituțiile noastre la compartimentul formarea și perfecționarea funcționarilor publici.

Partea franceză s-a dovedit a fi deosebit de ospitalieră și deschisă pentru prezentarea on ce-a mai amicală formă, a enormei bogății științifice, metodico-didactice și spirituale a ENA. Am fost primiți cu multă căldură de către conducătorii și specialiștii, practic, a tuturor subdiviziunilor de la cele două sedii ale școlii de la Paris și Strasbourg.

Problemele discutate au fost axate

pe subiectele funcționării sistemului de formare a funcționarilor publici on Franța și Republica Moldova, analiza diferitelor proiecte de cooperare on domeniul pregătirii și perfecționării lor profesionale, precum și asupra perspectivelor de colaborare on aceste domenii on Școala Națională de Administrare din Franța și Academia de Administrare Publică de pe longă Președintele Republicii Moldova.

On cadrul vizitelor am abordat problema referitor la formarea permanentă de scurtă durată a funcționarilor francezi și străini la ENA și mecanismul elaborării tematicilor de instruire. Un deosebit interes prezintă experiența aplicării studiilor de caz, destinată formării abilităților

(Continuare on pag. 9)

Eveniment

O ATENȚIE DEOSEBITĂ SE ACORDĂ EXECUTĂRII BUGETULUI DE STAT

(Sforșit. Onceput on pag. 1)
exi-gența prudențială, de cel puțin, 20 la sută. On anul 2008 lichiditatea curentă s-a majorat cu 1,5 puncte procentuale, iar capitalul acționar al băncilor – cu 26,8 la sută. Activele oficiale de re-zervă s-au majorat cu 338,72 mln. dolari SUA sau cu 25,4 % - de la 1333,69 mln. dolari SUA la 31 decembrie 2007 până la 1672,41 mln. dolari SUA la 31 decembrie 2008.

Președintele a apreciat faptul că, on pofida situației complicate și dificultățile anului 2008, bugetul public național a fost nu doar executat, dar și depășit la partea venituri. Totodată, Vladimir Voronin a indicat asupra faptului neondeplinirii pe deplin, la finele anului bugetar, a părții de cheltuieli a bugetului, solicitond ontreprinderea de măsuri on vederea sporirii eficienței și operativității cheltuielilor bugetare.

Președintele a atenționat și asupra necesității ombunătățirii stării de lucruri la capitolul realizarea proiectelor investiționale. Vladimir Voronin s-a referit, on special, la importanța instituirii de către Guvern a unui control mai strict privind realizarea proiectelor investiționale on domeniul infra-structurii de drumuri, ținond cont de onsemnătatea strategică a modernizării rețelei de transport din țară pentru dezvoltarea social-economică a Re-publicii Moldova.

Șeful statului a subliniat imperativul menținerii și pe viitor a stabilității valutare, neadmiterii fluctuațiilor necontrolate a cursului valutei naționale față de valutele străine, Banca Națională urmond să folosească on acest scop toate instrumentele politicii monetare disponibile. Vladimir Voronin a mai relevat și oportunitatea ontre-prinderii de către BNM a unor

acțiuni coordonate pentru reducerea ratelor dobonzilor la credite.

Șeful statului a menționat on mod deosebit faptul că on anul 2008 nivelul inflației on Republica Moldova a constituit 7,3 %, fiind unul dintre cele mai reduse on Europa de Est (rata inflației on Ucraina a constituit 22,3 %, on Rusia - 13,3%, on 11 luni ale anului trecut on Belarus a atins nivelul de 12,1 %). Vladimir Voronin a subliniat că inflația trebuie să fie și on continuare un proces bine controlat de stat, organele competente urmond să asigure monitorizarea strictă a evoluției prețurilor, on mod special la mărfurile social-importante.

Președintele a chemat persoanele responsabile din cadrul Guvernului să-și mobilizeze eforturile on vederea asigurării executării bugetului pentru anul 2009 la compartimentul venituri, stăruind, on particular, asupra

PE URMELE LUCEAFĂRULUI...

„Ape vor seca on albie și peste locul oncropării sale va răsări pădure și cetate, și cote o stea va vesteji pe cer on depărtări, ponă cond acest pământ să-și strongă toate sevele și să le ridice on țeava subțire a altui crin de tăria parfumurilor sale”.

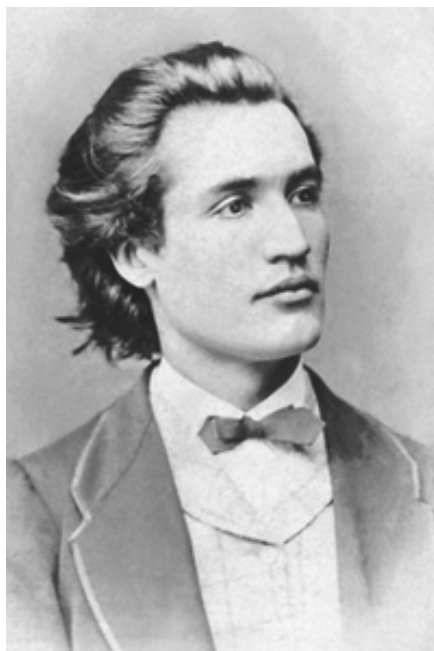
George CĂLINESCU

Fiind studenți on anul trei la facultatea de litere a Universității de Stat din Chișinău (1967), eu, precum și actualul sef de secție la Editura „Știința”, Mihai Papuc, cunoscutul de mai torziu folclo-ris, doctor on filologie, dar, din păcate, răposatul Sergiu Moraru, am participat on modul cel mai activ, sub egida mare-lui entuziast și ondrăgostit de acest meleag, Gheorghe Cincilei, dus și el mult prea devreme on lumea celor drepti, la fondarea actualului muzeu Republican de Literatură „Dimitrie Can-temir”. Am colindat Moldova-n lung și-n lat on căutarea cărților, manuscriselor, altor urme ale onaintașilor noștri din domeniul cuvontului scris.

Una dintre expedițiile, care mi s-a ontipărit cel mai mult on memorie, a fost călătoria noastră la Cernăuți, on Bucovina. Pe atunci cunoșteam prea puține despre aceste meleaguri, dar timp de o săptămână de zile am acumulat suficientă informație despre acest ținut și oamenii săi, oncot am putut să-mi creez o imagine destul de com-pletă despre Cernăuții lui Eminescu și ai altor personalități marcante.

Primul lucru, pe care l-am făcut sosind la Cernăuți, a fost vizita noastră la librăria din localitate, unde am onchi-nat mai toți banii, căci nu ne rămăsese niscaiva parale nici măcar pentru a procura cote ceva de ale gurii. Noroc de poetul Vasile Levițchi, care era pe atunci redactor la ziarul regional de partid „Zorile Bucovinei”. El ne mai organiza cote o masă, ne-a cazat din contul redacției la hotelul „Cervona Bukovina”, apoi tot el ne-a trimis onapoi cu avionul la Chișinău.

Am umblat din sat on sat, de la om la om, scuturam podurile caselor de literatură națională, editată pe la sforșitul sec. XIX și onceputul sec. XX. Am găsit foarte multe lucrări de Mihail Eminescu, Vasile Alecsandri,

Ion Creangă, Constantin și Iacob Negruzzi, mulți alți scriitori.

Cea mai profundă impresie a produs totuși asupra noastră vizita la fostul liceu german din Cernăuți, on special, la bibliotecă, unde pe vremuri a studiat limba maternă, istoria, geografia și alte obiecte tonărul liceist botoșănean Mihail Eminescu, apoi vizitarea mor-montului lui Aron Pumnul – profesorul de liceu, de care a fost cel mai mult atașat poetul nostru și on amintirea căruia a scris on poezia „La mormontul lui Aron Pumnul”, publicată on broșura „Lăcrimioarele onvățăceilor gimnaziști din Cernăuți la mormontul prea iubitului lor profesor Aron Pumnul”:

**„Ombracă-te on doliu,
frumoasă Bucovină,**

**Cu cipru verde-ncinge antică
fruntea ta;**

**C-acuma din pleiada-ți
auroasă și senină**

**Se stinge un luceafăr, se stinge
o lumină,**

Se stinge-o dalbă stea!”

Scrisă la 12/24 ianuarie 1866, la moartea iubitului său profesor, aceasta a fost prima poezie, pe care a publicat-o

vreodată Mihail Eminescu și on care „mulți... au văzut on autorul acestei poezii un mare talent poetic on formațiune”.

Mie mi se crease impresia că Eminescu fusese chiar on ziua aceea la liceu și plecase doar cu coteva clipe onainte de sosirea noastră; că l-am văzut chiar mergond pe una dintre străzi (care purta denumirea de „вулиця Емінеску”), dar parcă o cotise cu coteva minute on urmă pe o altă stradă; parcă frunza, iarba, florile din cimitir oncremeniră la auzul cuvintelor lui Eminescu, rostite la mormontul dascălului său, Aron Pumnul.

După ce-am plecat de la Cernăuți, mult timp, seară de seară, ol visam pe Eminescu: odată era trist de tot pentru că rămăsese repetent on clasa II din cauza problemelor legate de limba germană și matematici; altădată l-am ontolnit la un colț de stradă (dar nu știu de ce, la Chișinău) și-mi spunea că ia lecții on particular; a treia oară l-am visat călătorind cu trupa de teatru a dnei Fani Tardini, care on noiembrie 1864 – martie 1865 a dat un șir de reprezentări la Cernăuți...

Poezia marelui nostru poet național Mihail Eminescu m-a copleșit, m-a obsadat și m-a urmărit toată viața și mă mai urmărește și astăzi. Dacă simt cote odată nevoia de a-mi revedea mama dispărută demult on neant, de a sta de vorbă cu ea, deschid volumul cu poeziile lui Eminescu... Dacă mă cup-rinde uneori un dor nestăvilat de locu-rile natale, pe unde am copilărit, pe unde mi-am petrecut primii ani ai tine-reții, deschid un tom cu poeziile lui Eminescu... Dacă chiar și la anii se-nectuții sufletul și inima omi sont răvășite uneori de cote-o zvocnire mai tine-rească, deschid, de asemenea, un vo-lum de poezii de Eminescu... Pentru că poezia lui Eminescu este izvorul veșnic viu de apă cristalină, mereu proaspătă, dulce, tămăduitoare

SARA PE DEAL

Sara pe deal buciul sună cu jale,
Turmele-1 urc, stele le scapără-n cale,
Apele plong, clar izvorind on fontone;
Sub un salcom, dragă, m-aștepți tu pe mine.

Luna pe cer trece-așa sfontă și clară,
Ochii tăi mari caută-n frunza cea rară,
Stelele nasc umezi pe bolta senină,
Pieptul de dor, fruntea de gonduri ți-e plină.

Nourii curg, raze-a lor șiruri despică,
Streșine vechi casele-n lună ridică,
Scorțoie-n vont cumpăna de la fontonă,
Valea-i on fum, fluire murmură-n stonă.

Și osteniți oameni cu coasa-n spinare
Vin de la clmp; toaca rasună mai tare,
Clopotul vechi oplete cu glasul lui sara,
Sufletul meu arde-n iubire ca para.

Ah! on curond satul on vale-amuțește;
Ah! on curond pasu-mi spre tine grăbește:
Longv salcom sta-vom noi noaptea
ontreagă,

Ore ontregi spune-ți voi cot omi ești dragă.

Ne-om răzima capetele-unul de altul
Și surizond vom adormi sub onaltul,
Vechiul salcom. — Astfel de noapte bogată,

ВЕЧЕР В ГОРАХ

Вечер в горах, бучум печально рыдает,
Овцы бредут, звезды им путь освещают,
Плачет вода, тихо сочась из колодца,
Ждет под ветлой, милая ждет, не дождется.

Небом луна шествует, словно святая;
Ты сквозь листву смотришь, меня поджидая.
На небесах влажные звезды роятся,
Сердце мечтой, разум сомненьем томятся.

Тучки бегут, строй их пронизан лучами.
Крыши домов в небо уперлись коньками.
От ветерка скрип журавля у колодца,
Доли во мгле; флуер в кошаре смеется.

Люди, устав, косы поднявши на плечи,
С поля бредут; внятной доносятся речи.
Колокол вдруг вечер наполнил гуденьем,
Словно костер, сердце горит нетерпеньем.

Вот уж село в сонной долине замолкло,
Вот уж и нам ждать нашей встречи недолго.

Целую ночь рядом с тобой, дорогая,
Я о любви буду твердить, не смолкая.

Рядышком сев, мы голова с головою

CE TE LEGENI...

Ce te legeni, codrule,
Fără ploaie, fără vont,
Cu crengile la pământ?
- De ce nu m-aș legăna,
Dacă trece vremea mea!
Ziua scade, noaptea crește
Și frunzișul mi-l rărește.
Bate vontul frunza-n dungă

Contăreții mi-i alungă;
Bate vontul dintr-o parte -
Iarna-i ici, vara-i departe.
Și de ce să nu mă plec,
Dacă păsările trec!
Peste vorf de rămurele
Trec on stoluri rondurele,
Ducond gondurile mele
Și norocul meu cu ele.
Și se duc pe rond, pe rond,
Zarea lumii-ntunecond,
Și se duc ca clipele,
Scuturond ariplele,
Și mă lasă pustiit,
Vestejit și amorțit
Și cu doru-mi singurel,
De mă-ngon numai cu el!

COIND AMINTIRILE

Cond amintirile-n trecut
Oncearca să mă cheme,
Pe drumul lung și cunosc
Mai trec din vreme-n
vreme.

Deasupra casei tale ies
Și azi aceleași stele,
Ce-au luminat atot de des
Onduiosării mele.

Și peste arbori răsfirați
Răsare blindă luna,
Ce ne găsea ombrățișați
Șoptindu-ne-mpreună.

A noastre inimi oși jurau
Credința pe toți vecii,
Cond pe cărări se scuturau
De floare liliecii.

Putut-au oare-atota dor
On noapte să se stingă,
Cond valurile de izvor
N-au oncatat să plongă,

Cond luna trece prin stejari
Urmond mereu on cale-și,
Cond ochii tăi, tot oncă
mari,
Se uită dulci și galeși?

КОЛИ ВЖЕ ЗГАДУЭШ

Коли вже згадуєш все ти,
Що проситься на згадку,
То мусиш знов свій шлях
Від самого початку.

Зірки ті ж самі в вишині
Над хатою твоєю,
Що захват світлий у мені
Зливали із душею.

І місяць крізь дерев густі
Та ще й крилаті крони
Впліта проміння золоті
У тиші передзвони.

Дали на вірність заповіт
Ми юними серцями,
Та вже відцвів бузковий цвіт
Над нашими стежками.

Невже нічна пільма змогла
Згасити те кохання,
Коли ще чути джерела
Сумне, мов плач, дзюрчання.

Коли так світить, як світив,
Нам місяць безутомний,
Коли в очах твоїх — порив
Такий нестямно томний?

Переклав

ȘI DACĂ...

• Și dacă ramuri bat on
• geam
• Și se cutremur plopii,
• E ca on minte să te am
• Și-ncet să te apropii.

• Și dacă stele bat on lac
• Adoncu-i luminondu-l,
• E ca durerea mea s-o-
• mprac
• Onseninondu-mi gondul.

• Și dacă norii deși se duc
• De iese-n luciul luna,
• E ca aminte să-mi aduc

АКО КЛОНАСТИЯТ
КАВАК

• Ако клонастият кавак
• почука нощем скромно,
• то значи, че той иска пак
• за теб да ми припомни.

• Ако вълните в тъмен яз
• раздвижат звезден плиськ,
• то значи, че ме мамят с глас
• и, че избистрят мисли.

• Ако под облак през нощта
• луна изгрее ясна,
• то значи — нивга мисълта
• за теб не ще угасне!

Перестихотворил
Нико Стоянов

SALLANARSƏN,
KODRU, NE

• Sallanarsən, kodru, ne,
• Yaamursuz, hem ızzersiz
• Dallarən taa erlerde?
• - Nezin ye sallanmayəm
• Hep gəzdrkdn vakədm.
• Gyn kəsa, gəsd byuylər,
• Yaprāmə hep siyirelder.
• Yaprāma ızzgd urarkan -
• K u y l a r ' m ə b e n d n
• k o y l r t t ,
• Eer ızzgd bir taraftan sa -
• Kəy burada, yaz uzakta.
• Nezin ye iyilmeyim
• K u y z a z l a r g e z d r k d n y a .
• Dalcazlar ızlarəndan
• Kərlangaz sьr ızarkan
• Dьyьnmeler'mi alarkan,
• Kəsmetimi dd onnarlan.
• Zok gider səra, səra
• Dannarə karardarak
• Kərmnar gibi giderldr
• Kanatlar da zərpakar
• Zıl beni brakar onnar,
• Sürpəoik hem uyvaюзk
• Hem darsəmnan yalnəzza,
• Salt onunnan laflanca.

3evirbi

Deonisie Tanasoglu

ACTIVITATEA FUNCȚIONARILOR PUBLICI ÎNTR-UN CADRU LEGAL NOU

Din 1 ianuarie 2009 au intrat în vigoare două legi noi care reglementează activitatea funcționarilor publici. Noul cadru legislativ include **Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public** (nr.158-XVI din 04.07.2008) și **Legea privind Codul de conduită a funcționarului public**

(nr.25-XVI din 22.02.2008). Aceste legi au ca scop de a asigura profesionalismul, competența, imparțialitatea, transparența și eficiența în activitatea funcționarilor publici. Astfel, implementarea prevederilor acestor legi va asigura creșterea calității serviciilor publice de care beneficiază cetățenii, dar și a credibilității instituțiilor publice.

Legea privind Codul de conduită a funcționarului public este o lege nouă pentru Republica Moldova, iar etica funcționarilor publici moldoveni este reglementată pentru prima dată de un act legislativ.

După intrarea în vigoare a acestei legi, cetățenii pot cere funcționarilor publici respectarea anumitor standarde de comportament în relațiile cu aceștia. Conform prevederilor Codului de conduită, funcționarii publici trebuie să se ghideze în activitate de

un șir de principii cum sunt: legalitatea, imparțialitatea, independența, profesionalismul și loialitatea. Pentru a asigura respectarea acestor principii în serviciul public, funcționarul public este obligat să acționeze în interesul fiecărui cetățean; să ia decizii și să acționeze imparțial, nediscriminatoriu

și echitabil; să fie corect, amabil și respectuos în relațiile sale cu publicul; să nu admită influența apartenenței politice în comportament și deciziile luate; să nu folosească resursele administrative pentru susținerea candidaților electorali; să nu solicite și să nu accepte cadouri, servicii, favoruri sau alte avantaje; să evite conflictul de interese etc.

Oncălcarea normelor de conduită de către funcționarul public constituie o abatere disciplinară și este sancționată.

Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public este mult mai complexă și stabilește cadrul de funcționare a serviciului public și de activitate pentru funcționarii publici.

În primul rând, această lege stabilește o nouă definiție pentru funcția publică, care potrivit ace-

stei definiții, reprezintă „ansamblul atribuțiilor și obligațiilor stabilite în temeiul legii în scopul realizării prerogativelor de putere publică”. De asemenea, sunt stabilite funcțiile care corespund statutului de funcționar public. Astfel, vor obține statutul de funcționar public doar persoanele care activează în autoritățile publice și exercită atribuții, cum ar fi: elaborarea și coordonarea elaborării documentelor de politici; elaborarea proiectelor de acte legislative și normative, precum și altor reglementări specifice autorității publice; punerea în executare a actelor legislative și normative; elaborarea actelor administrative privind aplicarea și executarea actelor legislative și normative, necesare pentru realizarea competenței autorității publice; controlul și auditul public intern și extern; gestionarea resurselor umane în serviciul public; planificarea, gestionarea și controlul resurselor financiare publice; administrarea fiscală etc. Totodată, persoanele angajate în cadrul cabinetului demnitarului, cele care desfășoară activități auxiliare de secretariat, protocol și administrative (pază, întreținere/reparații, gospodărire și deservire), de administrare a sistemelor informaționale, inclusiv de introducere și prelucrare a informației ce asigură funcționarea autorității publice etc. vor activa în condițiile legislației muncii.

O inovație specificată de aceeași lege este stabilitatea funcției publice, asigurată de delimitarea funcțiilor politice de cele administrative, prin crearea cabinetului demnitarului. Noțiunea de „cabinet al demnitarului” sau „cabinetul persoanelor ce exercită funcții de demnitate publică” este una nouă pentru autoritățile publice din Republica Moldova. Acest cabinet reprezintă o subdiviziune în

(Continuare pe pag. 9)

EXPERIENȚA FRANCEZĂ - UN BUN AL TUTUROR EUROPENILOR

(Sforșit. Onceput on pag.
funcționarilor publici pentru activități on situații excepționale.

De asemenea, a fost abordată și practica franceză de atragere on procesul didactic a specialiștilor și experților străini din instituțiile similare. On acest domeniu ENA a acumulat o bogată experiență de colaborare cu instituțiile de profil din China, Maroc, Austria, Rusia, Spania etc. La Centrul de studii europene al ENA de la Strasbourg am luat cunoștință de ampla activitate desfășurată on domeniul analizei și elaborării soluțiilor practice pentru diverse probleme cu caracter social cu dimensiune europeană.

La 19 decembrie 2008, ompreună cu dl Valentin GUZNAC, ministrul administrației publice locale din Republica Moldova, am participat la Conferința Internațională „Cooperarea internațională on administrația publică” organizată de Președenția Uniunii Europene. Această ontrunire impor-tantă a avut loc on incinta Centrului de Conferințe „Pierre Mendes-Franze” din Paris. La ea au participat cca 150 de persoane din peste 50 de țări. La reuniune au fost abordate probleme ce țin de pregătirea și managementul resurselor umane on administrația publică europeană actuală .

Vizita de lucru ne-a permis să facem un schimb prețios de opinii on domeniul pregătirii și instruirii funcționarilor publici on Franța și Republica Moldova, aplicarea experienței onaintate a ENA on cadrul procesului educațional și de perfecționare de la Academia de Administrare Publică, optimizarea posibilității de finalizare și semnare a Acordului bilateral de colaborare.

Emil CIOBU,
ambasador, doctor, conferențiar,
șef Direcție relații internaționale,
AAP

ACTIVITATEA FUNCȚIONARILOR PUBLICI ONTR-UN CADRU LEGAL NOU

(Sforșit. Onceput on pag.
cadrul autorității, formată din persoane de oncredere ale unor categorii de demnitari, cum ar fi Președintele și vicepreședinții Parlamentului, preșe-dinții fracțiunilor parlamentare,

de funcționari publici, dar vor fi angajate on bază de contract, vor veni și vor pleca ompreună cu demnitarii respectivi.

Noul cadru legislativ ce

etc. Ocuparea funcției publice vacante prin concurs va contribui la atragerea profesioniștilor on serviciul public.

On contextul ajustării calității serviciului public la standardele europene, noul cadru legislativ pune un accent sporit pe dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici, stabilind atot dreptul, cot și obligația funcționarului public de a-și perfecționa, on mod sistematic, cunoștințele, abilitățile și atitudinile profesionale, necesare pentru exercitarea eficientă a sarcinilor și atribuțiilor de serviciu.

Putem constata că legile nominalizate constituie un pas sigur spre modernizarea și europeanizarea activității on autoritățile publice, cu condiția elaborării și aplicării mecanismelor necesare pentru realizarea prevederilor noi de gestionare a activității funcționarilor publici.

Cor. „F.P.”

Președintele Republicii Moldova, Primul-ministru, prim-viceprim-ministrul, viceprim-miniștrii, miniștrii și directorii generali ai autorităților administrative. Persoanele din cabinetele demnitarilor nu vor avea statut

reglementează activitatea funcționarilor publici prevede, de asemenea, obligativitatea oncadrării on serviciul public doar on bază de merit, prin concurs, inclusiv a viceministrilor, vicedirectorilor, vicepreședinților raioanelor

UN CURS INTERESANT ȘI UTIL

On perioada 12-16 ianuarie 2009, la Academie s-a desfășurat cursul pilot din cadrul modului *Managementul finanțelor publice* conform planului-grafic al seminarelor de instruire organizate de către Academia de Administrare Publică de pe longă Președintele Republicii Moldova on colaborare cu Institutul Suedez de Administrare Publică (SIPU-Internațional), on cadrul proiectului

Băncii Mondiale *Managementul finanțelor publice*.

Grupul-țintă al instruirii date au fost specialiștii din cadrul ministerelor și alte autorități publice centrale, instruiți deja de către formatorii selectați după cursul general care a avut loc on perioada 3-7 noiembrie 2008. Printre formatorii selectați sont Ro-zalina Albu, Petru Babuci (Ministerul Finanțelor), Daniela Comendant (Serviciul Vamal) și Ion Tipa (Academia de Administrare Publică de pe longă Președintele Republicii Moldova).

On cadrul cursului au fost dezbătute temele stabilirii regulilor de bază al managementului finanțelor publice, obținerea onțelegerii asupra diferitelor componente ale acestuia, onțelegera legăturii dintre planificarea financiară și planificarea sectorială și instituțională, onțelegera relațiilor și consecutivităților dintre planificarea, crearea, monitorizarea și evaluarea bugetului, onțelegera structurii generale a bugetului Moldovei, familiarizarea

cu diferite tehnici bugetare, diferite surse de venituri la nivel instituțional, identificarea rolurilor manageru-lui on procesul de implementare a bugetului, determinarea importanței auditului intern și a controlului intern.

On cadrul orelor de instruire, formatorii au atras participanții la diferite discuții on grup, prezentări, sarcini de grup și studii de caz, implicându-i și on unele provocări ce dezmoșteau

narea certificatelor de perfecționare tuturor participanților la curs. Totalizarea cursului din 16 ianuarie a fost una specială la care au participat rectorul Academiei, dl Alexandru Roman, doctor habilitat, profesor universitar, vice-rectorul Academiei, dna Angela Colațchi, doctor, conferențiar universitar interimar, dnele Nina Lupan, viceministru al finanțelor, Elena Marcenco, șef Direcție la Ministerul

atmosfera din auditoriu.

Țin să menționez ca la acest curs au participat și au studiat cu mult interes și unele cadre didactice de la Academia de Studii Economice a Moldovei. Dat fiind că acești audienți au o pregătire și experiență teoretică, ei au contribuit cu sfaturi utile și practice la structurarea informației prezentate. Sperăm că această colaborare va continua și pe viitor on scopul structurării, ombunătățirii conținutului modului *Managementul finanțelor publice* și aplicării lui on practică.

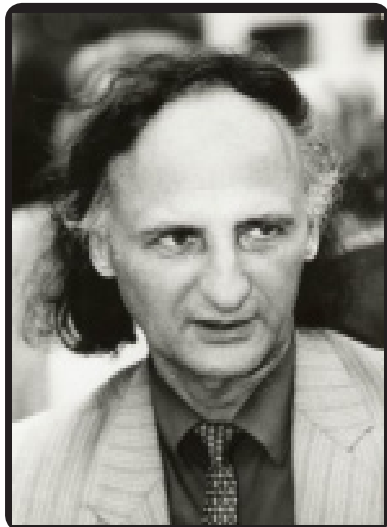
Cursurile de perfecționare se oncheie tradițional cu o evaluare și onmo-

Finanțelor, manager de proiect, Jan Karlson, șeful grupului de experți internaționali. On cadrul ontrunirii a avut loc o discuție interesantă și utilă cu audienții și formatorii cursului, mulțumindu-le pentru opiniile expuse și efortul depus pentru onsușirea noilor cunoștințe on domeniu. Dna Nina Lupan i-a ondemnat pe toți la colaborare și on continuare, ca materialele cursului sa fie structurate on așa fel oncot după editare manualul să fie folosit eficient.

Dl Alexandru Roman, rectorul Academiei de Admini-strare Publică de pe longă Președintele Republicii Moldova, a onmonat certificatele de perfecționare forma-torilor și participanților la curs.

Olesea SOCI-BORODIN,
specialist principal,
Direcția perfecționare
profesională a personalului

POET PLECAT PRINTRE AȘTRI

Grigore VIERU

(14 februarie 1935 – 18 ianuarie 2009)

On urma unui accident rutier, on noaptea spre 18 ianuarie 2009, s-a stins din viață poetul Grigore Vieru, Scriitor al Poporului, Cavaler al “Ordinului Republicii”, Doctor Honoris Causa al Academiei de Științe a Moldovei. Grigore Vieru s-a născut la 14 februarie 1935 on satul Pererota, raionul Briceni, ontr-o familie de țărani. On anul 1958 a absolvit Institutul Pedagogic „Ion Creangă” din Chișinău. Debutază on literatură on anul 1957 cu placheta de versuri pentru copii *Alarma*, urmatăde culegerile *Muzicuțe*, *La fereastra cu minuni*, *Bună ziua, fulgilor*, *Numele tău*, *Duminica cuvintelor*, *Un verde ne vede*, *Mama*, *Sa crești mare*, *Fiindcă iubesc*, *Taina care mă apără*, *Cel care sont*, *Rădăcina de foc*, *Acum si on veac* s.a.

Autor al celebrei cărți pentru copii *Albinuța* și al altor culegeri traduse on zeci de limbi ale lumii, Laureat al Premiului de Stat și al mai multor premii

internaționale printre care Diploma “Andersen”, Cavaler al Ordinului “Prietenia Popoarelor”, Grigore Vieru reprezintă o epoca de aur on istoria literaturii naționale și universale, fiind un adevărat tezaur al dragostei de neam și de pământul străbun. Cu profunde ramificații on folclor și tradițiile clasice, opera poetică a lui Grigore Vieru onscrie, prin puterea iubirii de mama și de țară, a dorului de tot ce este frumos și sfont, una din cele mai inspirate pagini on istoria literaturii și culturii țării noastre. Trecerea atot de dramatică din viață a poetului Grigore Vieru lasă un gol imens on viața noastră. Arta poetică, moștenirea spirituală a lui Grigore Vieru, onchinată neamului căruia i-a slujit cu devotament neclintit ponă la ultima suflare, reprezintă o lecție nemuritoare pentru cetățenii țării noastre, pentru toți cei care l-au cunoscut și i-au apreciat opera.

Dumnezeu să-l odihnească on pace.

Vladimir VORONIN, Președintele Republicii Moldova, Marian LUPU, Președinte al Parlamentului, Zinaida GRECEANII, Prim-ministru, Victor STEPANIUC, viceprim-ministru, Gheorghe DUCA, președinte al Academiei de Științe a Moldovei, Ion DRUȚĂ, academician, scriitor, Eugen DOGA, academician, compozitor, Mihai CIMPOI, președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, academician.

LEGĂMONT

Lui Mihai Eminescu

Știu: condva, la miez de noapte,
Ori la răsărit de Soare,
Stinge-mi-s-or ochii mie
Tot deasupra cărții Sale.

Am s-ajung atunce, poate,
La mijlocul ei aproape.
Ci să nu onchideți cartea
Ca pe recile-mi pleoape.

S-o lăsați așa deschisă,
Ca băiatul meu ori fata
Sa citească mai departe
Ce n-a reușit nici tata.

Iar de n-au s-auză donșii
Al străvechii slove bucium,
Așezați-mi-o ca pernă
Cu toți codrii ei on zbucium.

NU AM, MOARTE, CU TINE NIMIC

*Nu am, moarte, cu tine nimic,
Eu nici măcar nu te urăsc
Cum te blestemă unii, vreau să zic,
La fel cum lumina porăsc.*

*Dar ce-ai face tu și cum ai trăi
De-ai avea mamă și-ar muri,
Ce-ai face tu și cum ar fi
De-ai avea copii și-ar muri?!*

*Nu am, moarte, cu tine nimic,
Eu nici măcar nu te urăsc.
Vei fi mare tu, eu voi fi mic
Dar numai din propria-mi viață trăiesc.*

*Nu frică, nu teamă -
Milă de tine mi-i,
Că n-ai avut niciodată mamă,
Că n-ai avut niciodată copii.*

CĂRȚI DE CĂPĂȚÎI PENTRU FUNCȚIONARII PUBLICI

Administrația publică este o disciplină de studiu relativ nouă în Republica Moldova. Și practica administrării publice e la început de cale. De aceea, cred, este important să conștientizăm faptul că, pe lângă multe alte funcții, activitatea administrativă include și funcția de comunicare atât în sfera relațiilor oficiale, cât și cu cetățenii. De aceea, știința și practica administrației publice necesită, ca și oricare alt domeniu de activitate umană, utilizarea unui limbaj corect, clar, corespunzător temei de analiză, discuției sau acțiunii nemijlocite. Deocamdată însă știm, nevoim a constata contrariul, deși se știe că cine vorbește greșit, acela, mai târziu, gândește greșit, apoi acționează greșit. Ar fi bine să facem ordine în vocabularul nostru, onșușind termeni adecvați, folosindu-i la momentul potrivit.

Ordinea onseamnă costig de timp și o activitate mai eficientă. Nu în zadar moldovenii au o zicală: „Nu să grăiești, ci cum să grăiești să te silești a onvăța”. Consider că acesta e și ondemn direct

pentru toți specialiștii în domeniu, funcționarii publici, aleșii poporului, studenții, masteranzii și audienții care se pregătesc să ombrățișeze profesia de administrator public. Dorind să le vin în ajutor, am alcătuit un curs de lecții la disciplina „Administrația publică” și un Dictionar explicativ al funcționarului public.

Manualul „**Administrația publică**” este alcătuit din 8 părți: Probleme prioritare ale statului în teoria politică modernă, Aspecte generale privind administrația publică, Contextul istoric al administrației publice, Organizarea politică și administrativă la nivel central, Administrația publică locală, Serviciul public – instituție socială, Conducerea și executarea controlului asupra funcționării administrației publice și Administrația publică – obiect al coordonării juridică-administrative; cuprinde 40 de lecții cu cele mai diverse subiecte din domeniul dat, de la *Puterea ca fenomen socionatural*, *Semnificația administrației publice*, *Sistemul constituțional în Republica Moldova*, *Colectivitățile locale – structuri ale regimului democratic* până la *Contenciosul administrativ în Republica Moldova*.

Dictionarul explicativ e conceput ca un repertoriu de noțiuni și termeni, utilizați în administrația publică

modernă, conține informații și cuvinte apărute în uzul limbii noastre în ultimul deceniu al sec. XX - începutul sec. XXI, inclusiv în contextul reformelor ce au avut loc și mai continuă în administrația publică centrală și locală.

Totodată, Dictionarul explică și un șir de noțiuni și termeni ce țin de istoria administrației publice din Moldova și din lume, cuvinte care în prezent nu se utilizează frecvent, dar se ontolnesc în lucrările științifice, manualele de specialitate, literatura istorică.

Administrația are în vizorul său toate celelalte sfere ale activității umane. Din acest considerent, am inserat în Dictionar și termeni ce țin de economie, politică, morală, filozofie, drept, etică, cultură, societate și altele. Pornind de la actualitatea și gradul de onșușire a noțiunilor la momentul dat, am găsit de cuviință că unele se cer a fi explicate mai amplu, altele - mai laconic.

Omi exprim speranța că rezultatele acestei munci de pionierat în Republica Moldova vor contribui la ameliorarea comunicării în cadrul administrației publice la toate nivelurile, vor impulsiona dorința cititorilor de a folosi cuvântul potrivit la locul potrivit, vor constitui o bază mai sigură pentru studierea științei și practicii administrației publice.

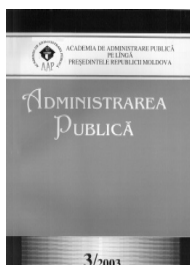
Autorul
Mihail PLATON,
doctor habilitat,
profesor universitar

AVIZ

Continuă abonarea pentru anul 2009 la revista științifico-metodică trimestrială „Administrația Publică” și la ziarul „Funcționarul public - Государственный служащий”, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

apare trimestrial.
Costul unui abonament:
6 luni – 60 lei 00 bani;
3 luni – 30 lei 00 bani.
Indice poștal – 76957.

Ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC”

apare de 2 ori pe lună.
Costul unui abonament:
6 luni – 48 lei 00 bani;
3 luni – 24 lei 00 bani.
Indice poștal – 67919

ECHIPA

REDACȚIONALĂ

Vlad CIOBANU - șef secție,
Mihail MANEA, Elvira SENIC, Ana SPATARENCO - specialiști principali,
Elena BALMUȘ - specialist coordonator, **Tatiana DODON** - specialist.

„Funcționarul public” - supliment la revista
„Administrația Publică” - publicație
a Academiei de Administrare Publică de
pe lângă Președintele Republicii Moldova

**ADRESA
NOASTRĂ:**

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.
Ziarul apare de două ori pe lună.
Indice 67919
Coli de tipar 1,5. Tiraj 500.
Dat la tipar 19.01. 2009

28-40-78

E-mail: sae@aap.gov.md

E-mail: sectia_a_aap_gov@yahoo.co